

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 05.10.2022
FU-sak: 45/22		Arkivsaknr.:

Endring av forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved UiB

1. Innledning

Den nåværende Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ble vedtatt av universitetsstyret 27. september 2018.

Gjennom noe tids bruk ser vi nå behov for å gjøre endringer i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid, heretter omtalt som kunstnerisk ph.d.-forskrift. Endringene vil fjerne mindre feil og oppdatere reglene for en ph.d.-utdanning som er i konstant endring. I samme prosess ønsker vi å samkjøre språk og struktur mellom UiB sine tre doktorgradsforskrifter, der det ikke er faglig grunn for at dette skal være ulikt. Det å opprettholde overensstemmelse mellom doktorgradsforskriftene understøtter likebehandlingen av alle doktorgradskandidater tilknyttet UiB, og øker forutsigbarheten for ledelse og stab som bruker forskriftene.

Fakultetene har hatt utkast til endret forskrift til høring i perioden fra 1. april til 30. juni 2022. Ingen av fakultetene har kommet med skriftlige innspill til den kunstneriske ph.d.-forskriften.

Fakultetenes høringsinnspill til ph.d.-forskriften og dr.philos.-forskriften som kan være relevante, er tatt med i nytt utkast til kunstnerisk ph.d.-forskrift. I tillegg har noen enkeltsaker i vårsemesteret ført til at FIA har lagt til enkelte endringsforslag.

Den videre tidsplanen for endring av forskriften er som følger:

- 5. oktober: gjennomgang av høringsinnspill i forskningsutvalget
- 24. november: behandling i universitetsstyret

Nedenfor kommenteres substansielle endringer og diskusjoner som følger av forskriftsversjonen som ble sendt ut 1. april.

2. Foreslåtte endringer og kommentarer til paragrafer i forskriften

a) *Læringsutbyttebeskrivelse:* I § 2-1. *Målsetting for ph.d.-utdanningen*, § 5-1. *Vilkår for opptak*, § 6-2. *Veiledningens innhold* og § 9 *Midtveisevaluering* er det lagt inn referanser til ph.d.-programmets læringsutbyttebeskrivelse.

Endringen er foreslått for å legge til rette for en mer aktiv bruk av ph.d.-programmets læringsutbyttebeskrivelse ved opptak og gjennomføring av ph.d.-utdanningen.

b) § 3. *Ansvar for ph.d.-utdanningen.* Opplistingen av alle deler av ph.d.-utdanningen der fakultetet selv kan vedta utfyllende regler, er fjernet i tredje avsnitt. Det foreslås at det gis en generell tilgang for fakultetet å vedta utfyllende regler, så lenge disse ikke er i strid med den kunstneriske ph.d.-forskriften.

- c) § 3. *Ansvar for ph.d.-utdanningen.* I fjerde avsnitt foreslås det at vitnemål for oppnådd grad utstedes fra fakultetet, fremfor at dette gjøres av rektor og universitetsdirektør. Det foreslås at dette gjøres fortløpende, og ikke under promosjonen.

MED og SV er imot dette forslaget i den konvensjonelle ph.d.-forskriften. Temaet har også relevans for den kunstneriske ph.d.-forskriften. De nevnte fakultet argumenterer med at endringen innebærer en overføring av arbeidsoppgaver fra sentralt nivå til fakultetene. Postutsendelse vil føre til økte utgifter for fakultetene. Videre frykter de at promosjonen mister noe av sin status ved at det kun blir det seremonielle diplommet som blir delt ut da, og ikke vitnemålet.

Bakgrunnen for den foreslåtte endringen var at en fortløpende utstedelse vil føre til at kandidatene vil motta autoritativ dokumentasjon på oppnådd grad like etter disputasen. En utstedelse fra fakultetet vil føre til en mindre ombæring av vitnemålene ved institusjonen. I dag blir vitnemål skrevet ut av fakultetet, organisert ved FIA og påført signatur ved rektor/universitetsdirektørens kontor, før utdeling i Universitetsaulaen.

En fremtidig innføring av digitale vitnemål vil fungere like godt uavhengig av hvilken løsning man velger for utsteding av de fysiske vitnemålene.

FU bes spesielt kommentere dette punktet.

- d) § 5-4. *Ph.d.-avtalen.* MN ønsker at det ikke bør stilles krav til en egen ph.d.-avtale i forskriften, men at partenes rettigheter og plikter heller kan avtales i for eksempel vedtak om opptak.

Vi mener at innspillet fra MN er betimelig, og temaet har relevans for den kunstneriske ph.d.-forskriften. Det kreves likevel en mer grunnleggende innhenting av fakta og informasjon om praktisk bruk, før vi kan fjerne ph.d.-avtalen fra forskriften. FIA følger opp saken.

- e) § 5-5-3. *Annulering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver.* Flere fakultetet reagerte på forslag i høringen der det fremgikk at stipendiater ansatt ved UiB ikke kan utestenges fra ph.d.-programmet, men at dette var en sanksjon som kun gjaldt kandidater med ekstern ansettelse. Forslaget er at det ikke kan fattes vedtak om en generell utestenging fra UiB, for de kandidater som er ansatt som stipendiater ved institusjonen. Denne regelen er hjemlet i UH-lovens § 4-8. (3).

- f) § 5-5-3. *Annulering, utestenging og tvungen avslutning ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver.* I utkastet fremgår det at to typer sanksjoner kan være aktuelle ved uredelighet eller fusk på eksamen eller prøver; utestengelse fra ph.d.-programmet i inntil ett år eller tvungen avslutning. Tvungen avslutning kan være aktuelt i alvorlige tilfeller av fusk på eksamen eller prøver, noe som fremgår av UH-lovens § 4-13. (3). Flere fakultet spør hva som menes med «alvorlige tilfeller».

Vurderingen av hvorvidt et tilfelle er alvorlig, vil ofte avhenge av konteksten der fusket har skjedd. Vi mener at det kan virke mot sin hensikt å operasjonalisere begrepet «alvorlige tilfeller», eller gi eksempler på hva dette kan innbefatte. En operasjonalisering eller eksemplifisering kan legge føringer på vurderingen som skal gjøres i den konkrete saken, føringer som ikke var intensjonen i utgangspunktet.

Alvorlige tilfeller av fusk vil forekomme sjelden, og hvis de skulle oppstå, vil eksperter på feltet fra sentraladministrasjonen kunne bistå fakultetene. Vi foreslår at teksten som gjelder tvungen avslutning grunnet fusk på eksamen eller prøver, blir stående som i høringsutkastet fra 1. april.

- g) § 10-3. *Arbeider som ikke godtas*. I høringsutkastet ble det gjort et forsøk på å forenkle tekst i første avsnitt. Den versjonen tok ikke godt nok høyde for at det fortsatt bør være mulig å la en ph.d.-avhandling bygge på noe arbeid som er utført på masternivå. Forslaget ville også kunne skape problemer i tilfeller der flere kandidater samarbeider om arbeid, som de inkluderer i sine respektive ph.d.-resultat. Teksten i første avsnitt av § 10-3. i dagens versjon beholdes.
- h) § 12-6. *Offentliggjøring*. Endret ordlyd her dreier seg om utsettelse av offentliggjøring grunnet patentering eller lignende. Det fremkommer nå eksplisitt at utsatt dato for offentliggjøring også innebærer utsatt dato for disputas, ettersom det skal være en periode på minst to uker der avhandlingen er offentlig. Her i saksfremlegget kan det for praktiske formål opplyses om at en avhandling kan offentliggjøres etter at det er søkt patent. Man trenger ikke vente til søknaden er ferdig behandlet.
- i) § 13. *Disputas*. MED ønsker at begge kjønn skal være representert blant opponentene. Temaet har også relevans for den kunstneriske ph.d.-forskriften. I tilfeller der det er vanskelig å finne opponent av det underrepresenterte kjønn, er det ofte en person av det underrepresenterte kjønn som utpekes som leder av komiteen. Dette er ofte en kvinne, ettersom begge kjønn skal være representert i komiteen. Å være leder av en komité innebærer ofte mye arbeid og er ikke like meritterende faglig sett, som å være opponent, fremholder MED. Vi foreslår derfor regelen «Begge kjønn skal normalt være representert blant opponentene» i avsnitt fem.
FU bes spesielt kommentere dette punktet.
- j) § 13. *Disputas*. I niende avsnitt understrekes det at dersom en disputas ikke godkjennes, skal en ny avholdes. Ny disputas kan avholdes én gang.

3. Avslutning

Etter behandling i FU, vil FIA lage et nytt utkast til forskrift som vil bli lagt frem for universitetsstyret i møte 24. november.

Utvalget bes spesielt kommentere punktene c og i.

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Vedlegg:

- Samledokument med fakultetenes høringssvar

15.09.2022/Yngve Brynjulfsen/Marie Eide/Birgit Falch/Benedicte Løseth (avd. dir.)